JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Ivar Raig
IVAR.RAIG@ivarraig.ee

Teie 05.10.2026

Meie 23.10.2026 nr 20-1/2780

Vastus täiendavale pöördumisele

Lugupeetud Ivar Raig

Esitasite Justiits- ja Digiministeeriumile täiendava pöördumise Saku Vallavolikogu komisjonide poliitilise tasakaalustatuse kohta. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 47 lõige 1^3 sätestab, et volikogu komisjoni koosseisu kujundamisel arvestatakse erakondade ja valimisliitude esindajate osakaalu volikogus. Teie hinnangul ei ole volikogus vähemuses olevatele poliitilistele jõududele endiselt tagatud proportsionaalne esindatus komisjonides.

Märgite, et Valimisliidul Sakutajad ja EKRE - Eesti Konservatiivne Rahvaerakonnal ei võimaldatud teha ettepanekuid enda esindajate komisjonidesse määramiseks. Seadus ei täpsusta, mis vormis või viisil tuleb nimetatud ettepanekud teha või ettepanekute tegemiseks võimalus anda. Seda küsimust on volikogul soovi korral võimalik ise reguleerida. Küll aga tuleneb KOKS § 43 lõikest 3, et volikogu kokkukutsumise korral tehakse volikogu istungi kutse volikogu liikmetele teatavaks vähemalt neli päeva enne istungit ning kutses märgitakse istungi aeg, koht ja töövorm, samuti nimetatakse arutusele tulevad küsimused. See tähendab, et kõik volikogu liikmed olid vähemalt neli päeva enne istungi toimumist teadlikud sellest, et istungil arutab volikogu komisjonide koosseisude kinnitamist. Seda arvestades oli valimisliitudel ja erakondadel võimalik oma ettepanekud enda valitud vormis volikogu liikmetele teatavaks teha.

Märgite ka, et *„Saku vallavolikogu esimees on seostanud revisjonikomisjoni neljanda liikme koha „Sakutajate“ valimisliiduga, kuigi nende saadikud pole vastavat soovi esitanud, rääkimata nõusolekust selles komisjonis töötada. Sellise seostamine on andnud volikogu esimehele argumendi, et “Sakutajad” ise ei soovi täita neljandat alalise komisjoni liikme kohta.“.* Praegusel juhul ei ole vaidlust selles, et Teie esindatud valimisliidule on pakutud kohta revisjonikomisjonis, aga seda ei ole seni vastu võetud. Nagu oma eelmises kirjas viitasime, on Riigikohtu halduskolleegium (kohtuasjas nr 3-17-2784) selgitanud, et seadus ei anna volikogu liikmele õigust kuuluda just talle enesele meelepärasesse komisjoni. Samuti on volikogus vähemuses olevate poliitiliste jõudude ülekaal revisjonikomisjonis osa heast poliitilisest tavast. Eelnevat arvestades ei ole alust heita volikogule ette valimisliidu väiksemat esindatust komisjonides ulatuses, milles see on tingitud pakutud koha vastu võtmata jätmisest.

Küsite veel, mille alusel on ministeerium asunud seisukohale, et KOKS § 47 lõikes 1^3 sätestatud reegli eesmärk on eelkõige volikogus vähemuses olevate poliitiliste jõudude õiguste kaitsmine. Eelmises lõigus viidatud kohtumääruse punktis 11 viitas Riigikohtu halduskolleegium sõnaselgelt just opositsioonile proportsionaalse esindatuse tagamise vajadusele.

Täiendavalt selgitasite, et eelarvekomisjoni liige, kes ministeeriumi 22.05.2026 kirjas nr 20-1/2780 esitatud tabelis oli märgitud erakonna või valimisliiduga mitteseotud isikuks, tuleks tegelikult lugeda valimisliidu Väikelinn Saku esindajaks, kuna ta kandideeris 2021. aasta kohalike omavalitsuste volikogude valimistel valimisliidu nimekirjas ning kuulus ka eelmise volikogu koosseisu. Seadus ei täpsusta kriteeriume, millel hinnata, kas isik tuleks lugeda vastava valimisliidu esindajaks või mitte. Arvestades, et kõnealune isik 2025. aasta kohalike omavalitsuste volikogude valimistel ei kandideerinud, võib tema seostamine valimisliiduga olla mõnevõrra vaieldav. Isegi kui teda siiski

valimisliidu esindajate hulka arvestada, ei tooks see kaasa nii märkimisväärset kõrvalekallet esindatuses, et ministeerium peaks vajalikuks volikogule kolmanda tähelepanu juhtimise kirja saatmist.

Küsite ministeeriumilt ka soovitust selle kohta, kuidas tagada seaduslik ja õiglane erakondade ja valimisliitude esindajate, aga ka valitsuskoalitsiooni ja -opositsiooni liikmete vahekord alalistes komisjonides. Volikogu liikmete nõustamine väljub ministeeriumi järelevalvepädevusest. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse tõlgendamisel ning kohalike omavalitsuste korraldust puudutavates küsimustes annavad selgitusi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kohalike omavalitsuste poliitika osakonna nõunikud. Soovi korral on selgituste saamiseks võimalik pöörduda Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poole.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Glen Roosaar
nõunik

Glen Roosaar 53293222
Glen.Roosaar@justdigi.ee